

Wspomnienie o Romanie Gesingu b. ministrze Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego

Воспоминание о Романе Гесинг, бывшим Министре лесного хозяйства
и деревообрабатывающей промышленности

Roman Gesing, ex-minister of Forestry and Wood Industries — Obituary

14 lutego 1975 r. zmarł mgr inż. Roman Gesing, Minister Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego w latach 1961—1970.

R. Gesing urodził się 23 grudnia 1903 r. we wsi Orłów, przynależnej do gminy Boro-wa, w pow. Mielec, w woj. rzeszowskim, jako syn chłopca wybitnie zaangażowanego w ruchu ludowym. Cztery klasy szkoły powszechnej ukończył w 1914 r. w Orłowie. Następny etap stanowiły zmusne lata studiów gimnazjalnych; cztery klasy ukończył w odległym o 9 km Mielcu, dochodząc codziennie do gimnazjum piechotą. Cztery dalsze klasy ukończył w Jarosławiu, gdzie w 1923 r. uzyskał świadectwo dojrzałości.

Po zdaniu matury przez jeden rok był zastępcą nauczyciela szkoły powszechnej w sąsiadującej z domem rodzinnym wsi Pławo. We wrześniu 1924 r. rozpoczął studia w Oddziale Lasowym, na Wydziale Rolniczo-Lasowym Politechniki Lwowskiej, gdzie w lutym 1932 r. uzyskał dyplom inżyniera leśnika.

Okres studiów był długi. Przyczyną tego były rosnące z czasem trudności w gospodarstwie rolnym rodziców, które co jakiś czas wymagało pomocy w pracy na roli i odrywało R. Gesinga — nieraz na dłuższy okres czasu — od pracy na Uczelni.

Drugą przyczyną było głębokie zaangażowanie w pracy politycznej i społecznej. Gesing był od młodych lat wprowadzany przez ojca w nurt ruchu ludowego. Jako uczeń gimnazjalny brał udział w pracach młodzieżowych organizacji chłopskich. W latach 1924—1931 jako student Politechniki Lwowskiej był czynnym działaczem Związku Młodzieży Wiejskiej „Wici” oraz brał udział w życiu innych organizacji studenckich związanych z ruchem ludowym. Za udział w akcji propagandowej na wsi był kilkakrotnie przetrzymywany w aresztach i karany więzieniem.

Obok działalności w ruchu ludowym interesował się żywo życiem organizacji studenckich. Przez cztery lata był członkiem Zarządu Koła Studentów Inżynierii Lasowej Politechniki Lwowskiej, przez rok przewodniczącym Komisji Rewizyjnej. Z ramienia organizacji studenckich brał udział w zjazdach kół naukowych w Warszawie i Poznaniu. Przez dwa lata był członkiem Rady Nadzorczej Spółdzielni Studentów Politechniki Lwowskiej. Brał żywy udział w działalności Bratniej Pomocy Studentów Politechniki Lwowskiej, na terenie której w tym czasie ścierały się tendencje prawicowe i sanacyjne z przeciwstawnymi poglądami ruchu ludowego i lewicy.

Mimo dużego zaangażowania w działalności społecznej traktował studia poważnie. Nie uznawał łatwizny i nie szukał dróg najmniejszego oporu. W czasie studiów 6 miesięcy spędził na praktykach zawodowych z zakresu urządzania lasu w lasach majątku Dzików oraz z zakresu przemysłu drzewnego w zakładach firmy Glesinger w Broszniowie. W latach 1928 i 1931 — jako student — zarządzał zastępczo dużym majątkiem leśnym Polany. Egzamin dyplomowy złożył z wynikiem bardzo dobrym. Wśród członków wymagającego zespołu nauczającego i w gronie kolegów cieszył się uznaniem oraz wielką sympatią.

Ze względu na swoją działalność polityczną i krytyczne nastawienie do działalności Naczelnej Dyrekcji Lasów Państwowych droga do pracy w lasach państwowych była dla R. Gesinga zamknięta. Przez kilkanaście miesięcy nie mógł uzyskać pracy w leśnictwie. Stąd w okresie od lutego 1932 r. do listopada 1933 r. poświęcił się pracy organizacyjnej w terenowych placówkach ruchu ludowego.

Pod koniec 1933 r. objął stanowisko leśniczego i kierownika tartaku w dobrach rawskich Pawła Sapielhy. W 1937 r. Jego leśnictwo było objęte programem wycieczki naukowej studentów Wydziału Leśnego SGGW, kierowanej przez Rektora Jana Miklaszewskiego. Po wycieczce otrzymał nadesłany przez Rektora Miklaszewskiego dyplom uznania za oryginalne metody zalesiania pędraczysk oraz za wysoki poziom trzebieży i cięć pielęgnacyjnych.

W 1938 r. objął stanowisko nadleśniczego i kierownika tartaków firmy Przemysł Drzewny S.A. w Krakowie. Wchodzące w skład firmy obiekty leśne i przemysłowe były położone w powiatach Jasło, Krosno i Gorlice, siedzibą nadleśnictwa była miejscowość Kąty w powiecie Jasło.

Po tragicznym wrześniu był w dalszym ciągu nadleśniczym w Kątach, zarządzając lasami firmy, która przeszła pod zarząd komisaryczny. Równocześnie włączył się intensywnie w pracę ludowych organizacji podziemnych, kierując ich działaniem na terenie powiatów Jasło, Krosno, Sanok i Brzozów. W sierpniu 1942 r. został aresztowany przez gestapo i osadzony w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu, skąd w latach 1944 i 1945 przenoszono Go kolejno do obozów w Oranienburgu, Sachsenhusen, Buchenwald i Wenzleben. W dniu 14 kwietnia 1945 r. został wyzwolony przez wojska amerykańskie. Po przejęciu tych terenów przez władze radzieckie wrócił w sierpniu 1945 r. do Polski.

20 grudnia 1945 r. został powołany na stanowisko wojewody w Rzeszowie, a następnie wybrany posłem do Sejmu Ustawodawczego. Funkcje wojewody sprawował do 30 marca 1947 r. Zwolniony na własną prośbę z tego stanowiska był w latach 1947—1949 kierownikiem Wydziału Organizacyj-

nego odrodzonego PSL, biorąc czynny udział w kształtowaniu nowych form organizacyjnych ruchu ludowego.

7 stycznia 1950 r. objął w Ministerstwie Leśnictwa stanowisko dyrektora Departamentu Techniki, a w dniu 1 września 1954 r. stanowisko dyrektora Departamentu Lasów Nadzorowanych i Łowiectwa. W wyniku wyborów uzyskał 20 stycznia 1956 r. mandat poselski do Sejmu PRL z okręgu wyborczego Dębica. W 1957 r. został powołany na podsekretarza stanu w Ministerstwie Leśnictwa. W dniu 18 V 1961 r. Sejm, na wniosek Prezesa Rady Ministrów, powołał R. Gesinga na stanowisko Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego.

Minister Gesing zabierał kilkakrotnie głos na łamach „Sylwana” dając wyraz swoim poglądom na główne zadania i kierunki rozwoju leśnictwa i przemysłu drzewnego. Za podstawowe zadanie uważał zwiększenie potencjału gospodarczego lasów z równoczesnym zachowaniem związków łączących las ze środowiskiem leśnym. Punkt wyjściowy do realizacji tego zadania stanowiła inwentaryzacja zasobów leśnych. W związku z tym położono nacisk na wykonanie definitywnych planów urządzania lasu. Dla zwiększenia tempa tych prac uruchomiono w Ministerstwie ośrodek maszyn liczących, który stopniowo przekształcił się w elektroniczny ośrodek obliczeniowy MLiPD.

Myśl przewodnią gospodarowania w lasach stanowiło zwiększenie produktywności. Przy osobistym zaangażowaniu Ministra zwiększono zakres i podwyższono jakość prac hodowlanych w zakresie odnawiania zaległych i bieżących zrębów oraz wykonywania zleceń inwestycyjnych na przejętych gruntach nieleśnych. Zwiększono również wydatnie zakres i poziom zabiegów pielęgnacyjnych w młodnikach. W pięcioleciu 1956—1960 wykonano prace pielęgnacyjne na obszarze 302 tys. ha, natomiast w latach 1961—1963 na obszarze 507 tys. ha. Osobny rozdział stanowił intensywny wkład resortu w akcję zadrzewiania kraju prowadzoną pod hasłem „100 milionów drzew na Tysiąclecie Polski” oraz w dziedzinę zakładania plantacji drzew szybko rosnących.

Intensyfikacja produkcji leśnej wymagała współdziałania przemysłu drzewnego o profilu dostosowanym do struktury drzewostanowej lasów, które mogą dostarczać dużej ilości drewna cienkiego, a cierpią na niedobór drewna o dużej grubości. W pełnym odczuciu tych zagadnień Minister Gesing inicjował i systematycznie realizował rozbudowę przemysłu drzewnego w takiej skali, na jaką pozwalały fundusze inwestycyjne. Za Jego kadencji opracowano koncepcję kombinatu drzewnego w Ustianowej oraz dokumentację zakładów przemysłu płytowego w Jasle, Karlinie i Krośnie Odrzańskim, uruchomiono wytwórnię płyt wiórowych w Suwałkach oraz kilka mniejszych wytwórni przy istniejących zakładach, rozbudowano fabrykę papieru w Ostrołęce przez uruchomienie oddziału celulozy i budowę nowoczesnej oczyszczalni biologicznej, wyposażono i uruchomiono główny trzon kombinatu celulozowo-papierniczego w Świeciu. Dzięki rozbudowie przemysłu drzewnego zwiększono wydatnie zużycie drewna średniowymiarowego, drewna liściastego i zrębków oraz wprowadzono drobnicę leśną w orbitę zainteresowania przemysłu drzewnego. Prócz tego utrwalone zostało przeświadczenie o potrzebie realizowania zasad kompleksowego wykorzystywania drewna w przemyśle.

Minister Gesing otaczał szczególną troską zagadnienia związane z ochro-

na przyrody i wzmożenia przyrodniczej wartości lasu jako naturalnej ostoi dla wypoczynku oraz regeneracji sił człowieka. Wyrazem tej troski było doprowadzenie do wydania wielu aktów normatywnych, jak wydanego w 1965 r. Zarządzenie Prezesa Rady Ministrów w sprawie uregulowania ruchu turystycznego na obszarach lasów państwowych, jak podjęta w 1966 r. Uchwała Rady Ministrów w sprawie rekultywacji i zagospodarowania gruntów przekształconych w związku z wydobywaniem kopalin lub podjęta w 1970 r. Uchwała Rady Ministrów w sprawie ochrony lasów i gruntów leśnych przed szkodliwym oddziaływaniem pyłów i gazów wydzielanych przez zakłady przemysłowe. W 1967 r. powołano do życia Słowiński Park Narodowy o obszarze 18 069 ha, w latach 1961—1970 zatwierdzono około 200 nowych rezerwatów o łącznej powierzchni 32 359 ha, osiągnięto pełną restytucję łośia oraz dalszy postęp w restytucyjnej hodowli żubra. Podjęto również opracowanie planów Bieszczadzkiego i Roztoczańskiego Parku Narodowego, których otwarcie nastąpiło w 1973 i 1974 r.

W oparciu o nabyte w praktyce doświadczenie Minister Gesing miał duże zrozumienie dla odrębnej specyfiki gospodarstwa leśnego w terenach górskich i na pogórzu. W tej myśli dążył do stworzenia wydziału leśnego o profilu dostosowanym do kształcenia leśników przygotowanych do gospodarowania w górach i rozwiązywania wynikających stąd problemów naukowych. Restytuowanie Wydziału Leśnego w Krakowie w 1963 r., wydatna pomoc materialna na budowę pawilonów dydaktyczno-naukowych i wyposażenie Wydziału oraz przekazanie Nadleśnictwa Krynica na Leśny Zakład Doświadczalny restytuowanej uczelni było wyrazem troski o kształcenie kadry fachowców w odpowiadających przyszłej pracy warunkach środowiska.

Osiągnięcia Ministra Gesinga zrealizowane w latach 1961—1970 składają się na dorobek o bogatej i zróżnicowanej treści.

Pracując przez 20 lat w Ministerstwie Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego nie zrezygnował z pracy społecznej dla leśnictwa. W dobie reaktywowania Polskiego Towarzystwa Leśnego był członkiem Zarządu Głównego, w 1952 r. był wiceprzewodniczącym, w 1970 r. został członkiem honorowym PTL. Przez wiele lat brał czynny udział w działalności Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa, od 1962 r. był członkiem honorowym Stowarzyszenia. W obydwóch organizacjach zjednał sobie wdzięczność i uznanie.

Po przejściu w stan spoczynku w 1970 r. rozwijał nadal wielokierunkową działalność polityczną i społeczną. Do ostatnich chwil życia był wiceprezesem Zarządu Głównego ZBoWiD oraz sekretarzem generalnym Międzynarodowego Komitetu Oświęcimskiego. Miarą uznania dla Jego zasług były odznaczenia Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, Orderem Sztandaru Pracy I klasy, Orderem Budowniczych Polski Ludowej oraz wielu innymi odznaczeniami krajowymi i zagranicznymi. Miarą oceny jako człowieka był głęboki żal na wiadomość o Jego odejściu wśród leśników i tych ludzi, którzy zetknęli się z Nim w pracy i w życiu codziennym.

Uroczystości pogrzebowe odbyły się 17 lutego 1975 r. w Alei Zasłużonych na Cmentarzu Komunalnym na Powązkach.

W imieniu władz naczelnych Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego oraz Rządu PRL przemawiał nad trumną wiceprezes NK ZSL wicepremier

Zdzisław Tomal. Charakteryzując drogę życiową Romana Gesinga podkreślił Jego wkład w rozwój ruchu ludowego oraz 30-letnią, bogatą w osiągnięcia, pracę w Polsce Ludowej.

O działalności Zmarłego, w środowisku kombatantów mówił sekretarz generalny Zarządu Związku Bojowników o Wolność i Demokrację wice-minister Stanisław Kujda, podkreślając zasługi w ramach ZBoWiD-u oraz na stanowisku sekretarza generalnego Międzynarodowego Komitetu Oświęcimskiego.

W imieniu leśników i pracowników przemysłu drzewnego żegnał R. Gesinga przewodniczący PTL.

Trzykrotna salwa honorowa zamknęła uroczystości pogrzebowe — nie zamknęła wspomnień o Człowieku, który zasłużył się dobrze sprawom lasu i polskiego leśnictwa.

Franciszek Krzysik

SPIS PUBLIKACJI MGRA INŻ. ROMANA GESINGA

1. Zadania leśników w akcji zadrzewienia kraju. „Las Polski” 1955, nr 5.
2. Społeczno-ekonomiczne podstawy rozszerzenia zadrzewień w kraju. Publikacja zbiorowa „Zadrzewienia w gospodarce narodowej”. Warszawa 1956.
3. Rola leśników w zagospodarowaniu lasów niepaństwowych. „Las Polski” 1956, nr 4.
4. Sprawy organizacyjne w lasach państwowych. „Las Polski” 1958, nr 1.
5. Leśnictwo w przekroju piętnastolecia 1944—1959. „Las Polski” 1959, nr 13/14.
6. Wypowiedź w dyskusji na konferencji „Problem dróg w gospodarstwie leśnym” (11—13.XI.1958 r.) SITLiD, wydawnictwo powielone, Warszawa 1960.
7. Podniesienie produktywności lasów — główne zadania planu 5-letniego. „Las Polski” 1961, nr 9.
8. Plan gospodarczy 1961/1962. „Las Polski” 1961, nr 21.
9. Na przełomie pierwszego i drugiego roku planu 5-letniego. „Przemysł Drzewny” 1962, nr 1, „Las Polski” 1962, nr 1.
10. Problemy leśnictwa i drzewnictwa w planie 5-letnim. „Las Polski” 1962, nr 5, „Przemysł Drzewny” 1962, nr 3.
11. Kierunki polityki łowieckiej. „Łowiec Polski” 1962, nr 10.
12. Aktualne problemy polityki leśno-drzewnej i zadania resortu. „Las Polski” 1962, nr 22.
13. Na progu trzeciego planu 5-letniego. „Las Polski” 1963, nr 1.
14. Z okazji 500 numeru „Lasu Polskiego”. „Las Polski” 1963, nr 9.
15. Ważniejsze problemy gospodarki wodnej w resorcie leśnictwa i przemysłu drzewnego. „Gospodarka Wodna” 1963, nr 8/9.
16. Przemówienie na IX Krajowym Zjeździe Delegatów PZŁ. „Łowiec Polski” 1963, nr 18.
17. Przyrodnicze znaczenie akcji zadrzewiania kraju. „Przyroda Polska” 1963, nr 3.
18. Ochrona przyrody — ochroną człowieka. „Przyroda Polska” 1963, nr 10.
19. Przemówienie na IV Zwyczajnej Sesji Państwowej Rady Ochrony Przyrody. „Biuletyn Ligi Ochrony Przyrody” 1963, nr 6.
20. Współpraca resortu leśnictwa ze związkami zawodowymi. „Przegląd Związkowy” 1963, nr 6.
21. Przed nowymi zadaniami 1964 r. „Przemysł Drzewny” 1964, nr 1, „Las Polski” 1964, nr 1.
22. O czynny udział w akcji „Tygodnia Lasu”. „Las Polski” 1964, nr 6.
23. Kierunki rozwoju leśnictwa na tle dorobku dwudziestolecia Polski Ludowej. „Las Polski” 1964, nr 13/14.
24. Gospodarka leśna i drzewna w Polsce Ludowej. „Sylwan” 1964, nr 4.
25. Dwudziestolecie zastoju i dwudziestolecie rozwoju. „Przemysł Drzewny” 1964, nr 7.
26. Ochrona przyrody w Polsce Ludowej. „Przyroda Polska” 1964, nr 10.

27. 100 milionów drzew na Tysiąclecie. „Łowiec Polski” 1964, nr 7.
28. O właściwą ocenę szkodnictwa leśnego. „Zagadnienia Karno-Administracyjne” 1964, nr 3/4.
29. Drewno wciąż cennym surowcem. „Życie Gospodarcze” 1964, nr 21.
30. Podstawowe problemy leśnictwa i przemysłu drzewnego. „Las Polski” 1965, nr 1, „Przemysł Drzewny” 1965, nr 2.
31. Więcej niż piętnaście lat. „Przemysł Drzewny” 1965, nr 5.
32. Z przemówienia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego w OZLP w Olsztynie. „Las Polski” 1965, nr 10.
33. Nauka bliżej produkcji. „Las Polski” 1965, nr 15/16.
34. Z przemówienia w Białymstoku z okazji Dnia Leśnika i Drzewiarza. „Las Polski” 1966, nr 10.
35. Ochrona lasu. „Las Polski” 1966, nr 15/16.
36. Ustawodawstwo leśne. „Biuletyn Ligi Ochrony Przyrody” 1966, nr 2.
37. Zadrzewienia — pomnik Tysiąclecia i bogactwo jutra. „Biuletyn Ligi Ochrony Przyrody” 1966, nr 3.
38. Obrona lasu. „Polityka” 1966, nr 26, „Biuletyn Ligi Ochrony Przyrody” 1966 nr 9.
39. Ministerstwo Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego. „Tygodnik Kulturalny” 1966, nr 2.
40. Przemówienie na Sesji Naukowej PTL w Poznaniu „Lasy, leśnictwo i drzewnictwo w Polsce na tle 1000-lecia dziejów naszego Państwa”. „Sylwan” 1967, nr 6/7.
41. Przemówienie na centralnej uroczystości „Dnia Leśnika i Drzewiarza” w Słupsku. „Las Polski” 1967, nr 10.
42. Referat na X Walnym Zjeździe Delegatów SITLiD w Łodzi. „Las Polski” 1967, nr 13/14.
43. Tej krwi winniśmy cześć i hołd. „Las Polski” 1967, nr 15/16.
44. Las daje, ale nie ginie. „Życie Warszawy” 1967, nr 307.
45. O czym powinniśmy pamiętać. „Łowiec Polski” 1967, nr 9.
46. Zadania rad narodowych w gospodarce zadrzewieniowej. „Gospodarka i Administracja Terenowa” 1967, nr specjalny.
47. Wypowiedź na Sesji Naukowej poświęconej problematyce hylopatologii i ochrony lasu. „Sylwan” 1968, nr 5.
48. Referat z okazji „Dni Leśnika i Drzewiarza” w Krakowie. „Las Polski” 1968, nr 10.
49. Wypowiedź na posiedzeniu Komisji Sejmowej Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego. „Las Polski” 1969, nr 2.
50. Dwadzieścia pięć lat gospodarki leśnej i drzewnej w Polsce Ludowej. „Sylwan” 1969, nr 7, „Las Polski” 1969, nr 9 „Przemysł Drzewny” 1969, nr 5.
51. Ekonomiczna i przyrodnicza funkcja lasów w warunkach gospodarki planowej. „Sylwan” 1969, nr 9.
52. Ochrona przyrody w Polsce. „Chrońmy Przyrodę Ojczystą” 1969, nr 6.
53. Zadania rad narodowych w dziedzinie leśnictwa. „Gospodarka i Administracja Terenowa” 1970, nr specjalny.
54. Las i człowiek. „Tygodnik Demokratyczny” 1970, nr 20.
55. Poprawa jakości, rytmiczności i organizacji produkcji naczelnym zadaniem kadry inżyniersko-technicznej. „Przemysł Drzewny” 1967, nr 8.